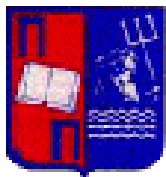

Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Γκίκας Α. Χαρδούβελης
*Καθηγητής, Τμήμα Χρηματοοικονομικής
& Τραπεζικής Διοικητικής Πανεπιστημίου Πειραιώς
Chief Economist Ομίλου Eurobank*

CRISIS
OBSERVATORY

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

ΕΛΙΑΜΕΠ
ELIAMEP

Ανοικτή συζήτηση: «Οι προοπτικές εξόδου από την κρίση:
μπορεί το 2013 να είναι η αρχή μιας πορείας ανάκαμψης;»

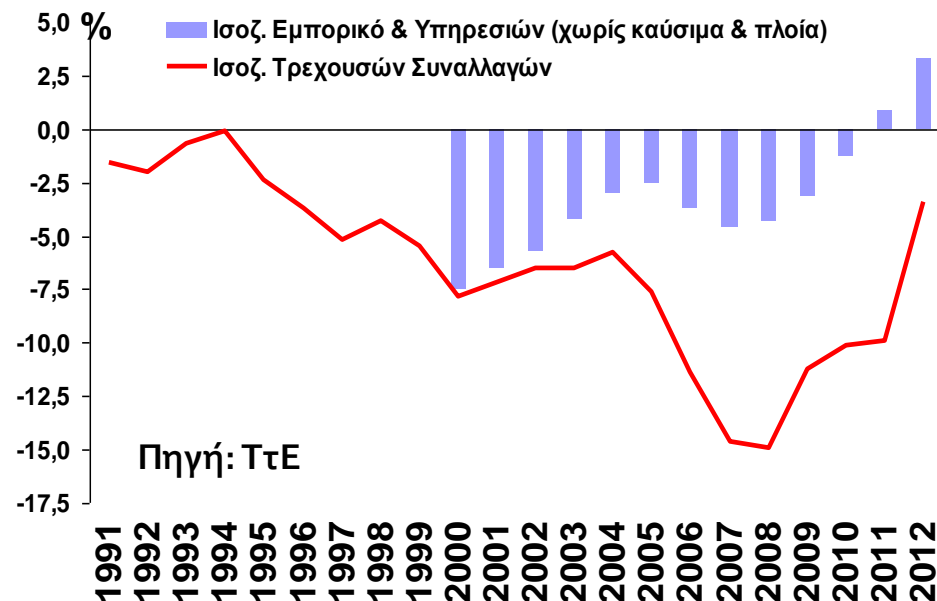
25 Απριλίου 2013, 19:00

Περιεχόμενα

- I. Πώς θα σταματήσει η ύφεση;
- II. Μπορούμε να επανέλθουμε στο πρότερο βιοτικό επίπεδο και πότε;

I. ΕΧΟΥΝ ΓΙΝΕΙ ΠΟΛΛΑ ΜΕΤΑ ΤΟ 2009

- ❖ Βελτίωση στο εξωτερικό ισοζύγιο λόγω ύφεσης αλλά και αύξησης της ανταγωνιστικότητας
- ❖ Βελτίωση και στο δημοσιονομικό ισοζύγιο, παρά το μέγεθος της ύφεσης (~20% σωρευτικά)
  - Πρωτογενές ισοζύγιο βελτιώθηκε κατά 9.3 π.μ. του ΑΕΠ
  - Όμως οι φόροι πάλι επιβάρυναν τους νομοταγείς πολίτες και η παραοικονομία ανθεί

Στόχοι πρωτογενούς ισοζυγίου (%ΑΕΠ)

2013	0,3
2014	2,4
2015	2,0
2016	3,2

Ελλάδα: Δημοσιονομική Σύγκλιση Γενικής Κυβέρνησης

	Έσοδα (€δισ)	Πρωτογενείς δαπάνες (€δισ)	Μισθοί, Συντάξεις, Επιδόματα (€δισ, %Πρωτ. Δαπ.)	Πρωτ. Έλλειμμα (% ΑΕΠ)	Συν. Έλλειμμα (%ΑΕΠ)
2009	88.6	112.7	80.0 (71.0%)	-10.5	-15.8
2010	90.2	100.9	75.0 (74.3%)	-4.9	-11.1
2011	88.1	92.9	73.1 (78.7%)	-2.4	-9.8
2012	86.7	87.3	69.0 (79.0%)	-1.2	-6.0

I. ΚΑΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΛΠΙΔΑ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ... ΑΝ ...

- ❖ Αν ο πολίτης ανακτά σταδιακά, κυρίως, την αισιοδοξία του. Συνήθως βλέπει το σήμερα και θεωρεί ότι το μέλλον θα είναι περίπου το ίδιο.
  - Παράδειγμα, το 2010, που λίγοι αντελήφθησαν την «αλλαγή εποχής» που τότε ερχόταν, ιδιαίτερα η πολιτική τάξη μας, που αρνήθηκε μετά τον Οκτώβριο να προχωρήσει τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και έχασε αξιοπιστία. Θεώρησε ότι «μπόρα είναι θα περάσει»
  - Σήμερα, το 2013, πάσχουμε από την ίδια νόσο στις προβλέψεις μας: Θεωρούμε ότι η κρίση δεν θα τελειώσει.

❖ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΛΠΙΔΑ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ, ΑΛΛΑ ΥΠΟ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ:

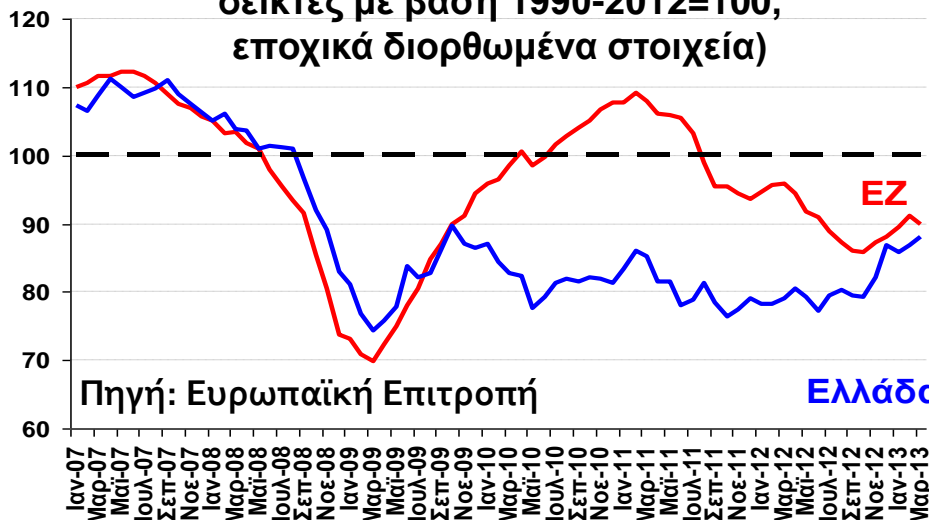
- 1) Αν συνεχιστεί η αισιοδοξία ότι ο κίνδυνος εξόδου (GREXIT) εξαλείφεται και η Ευρωζώνη διατηρείται αλώβητη
  - Οικονομικό κλίμα αρνητικό στην Ελλάδα αλλά βελτιώνεται
  - Τα περιθώρια επιτοκίων του ελληνικού Δημοσίου μειώνονται
  - Τραπεζικές καταθέσεις αυξάνονται από τον Ιούνιο 2012
  - Η χώρα αποκτά περισσότερη αξιοπιστία απέναντι στους δανειστές, όπως φάνηκε από τη γρήγορη πρόσφατη κατάληξη των διαπραγματεύσεων
  - Συνεχίζεται η πολιτική σταθερότητα εντός Ελλάδος παρά τα έντονα προβλήματα του πολίτη
  - Υπάρξει OSI

I. Η ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΝΕΤΑΙ ΣΕ ΠΟΛΛΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ

Οικονομικό Κλίμα Ελλάδα-Ευρωζώνη

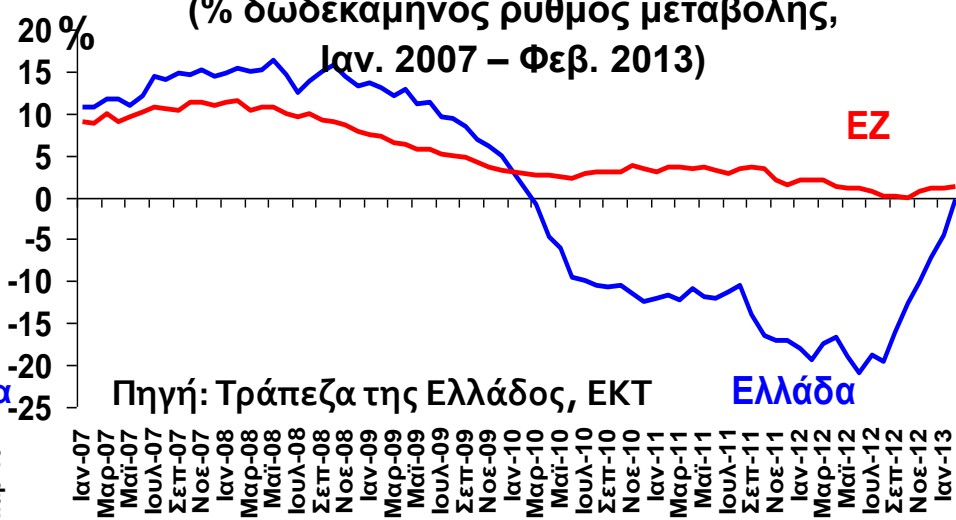
(Ιαν. 2007 – Μαρ. 2013, δείκτες με βάση 1990-2012=100, εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

δείκτες με βάση 1990-2012=100, εποχικά διορθωμένα στοιχεία

Καταθέσεις ιδιωτικού τομέα Ελλάδα-Ευρωζώνη

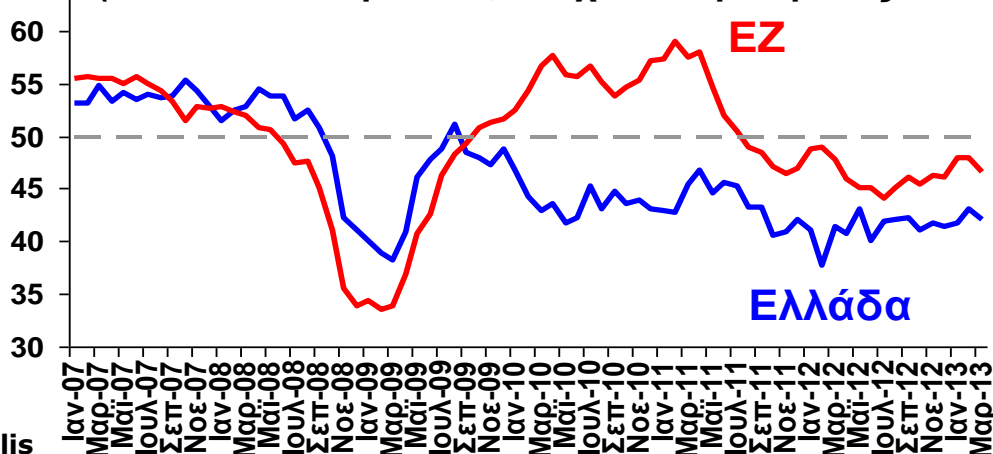
(% δωδεκάμηνος ρυθμός μεταβολής, Ιαν. 2007 – Φεβ. 2013)

Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών για τη μεταποίηση (PMI)

(Ιαν. 2007 – Μαρ. 2013, εποχικά διορθωμένος δείκτης)

(Ιαν. 2007 – Μαρ. 2013, εποχικά διορθωμένος δείκτης)

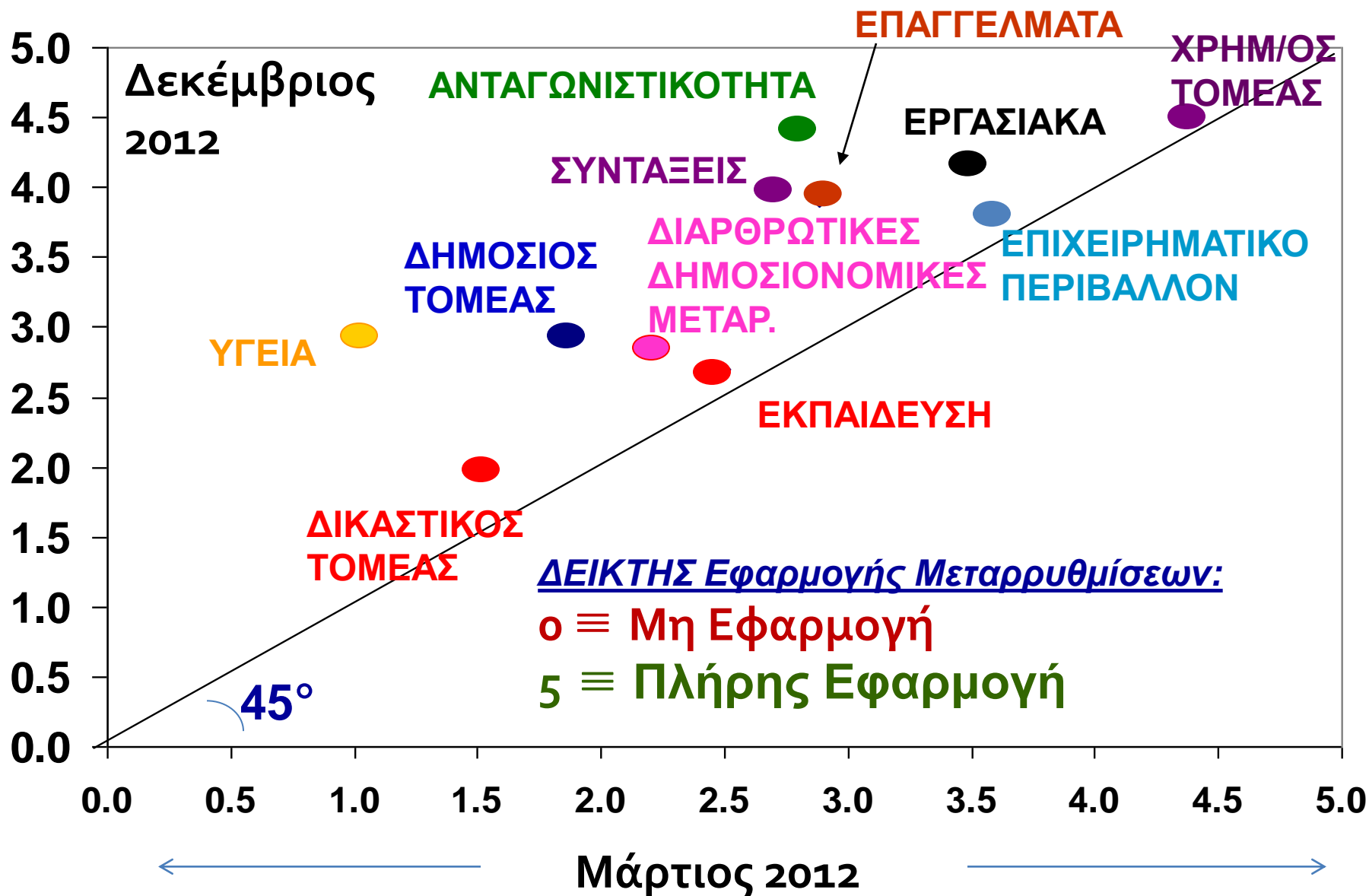
Πηγή: Markit, Bloomberg, Τράπεζα της Ελλάδος

I. Η ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΣΤΟ (ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ) ΚΟΣΤΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ

- ❖ Η πτώση των περιθωρίων αποτυπώνει την αυξημένη αισιοδοξία για τη βιωσιμότητα της Ευρωζώνης και την αντοχή του Νότου, η οποία προσωρινά μόνον επηρεάστηκε από το ζήτημα της Κύπρου

I. Η ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΒΕΛΤΙΩΝΕΤΑΙ: Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΥ 2012 ΣΤΙΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΑΓΕΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ

I. Η ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΘΑ ΕΡΘΕΙ ... ΑΝ ΕΠΙΣΗΣ ...

- 2) Αν εισρεύσει ρευστότητα στην αγορά και σταθεροποιηθούν οι υγιείς επιχειρήσεις μέσω
  - Τουριστικών εσόδων
  - πόρων ΕΣΠΑ (€ 3,9δισ για το 2013),
  - Δανείων από την ΕΙΒ για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (€ 1,0δισ)
  - είσπραξης ληξιπροθέσμων οφειλών του κράτους (πληρώθηκαν € 1,5 δισ έως τέλος Μαρτίου 2013, απομένουν €8,1 δισ έως τέλος 2013)
  - Συνεχιζόμενων αναδιαρθρώσεων τραπεζικών δανείων
- 3) Αν οι δημόσιες επενδύσεις ανακάμψουν, π.χ. μεγάλοι οδικοί άξονες
- 4) Αν οι ιδιωτικοποιήσεις ξεκινήσουν (αναμενόμενα έσοδα €2,6 δισ, €2,6 δισ, €1,1 δισ και €3,4 δισ για το 2013, 2014, 2015 και 2016 αντίστοιχα) . Έτσι, αποφεύγονται νέα μέτρα και πιθανόν να γίνουν και ξένες επενδύσεις
- 5) Αν ο κουμπαράς της μεσαίας τάξης συνεχίζει να αντέχει τη φορολογική επιδρομή του 2013
- 6) Αν ληφθούν άμεσα μέτρα για την ανεργία των νοικοκυριών μέσω ΕΣΠΑ
- 7) Αν οι εξαγωγές ανακάμψουν από την πτώση του 2012

I. ... ΤΟΤΕ ... ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗΣ

	2012 €bn Nominal	2012 %yoy growth Real	Shares in 2012 GDP	2013 yoy growth Real	2014 %yoy growth Real
Private Consumption	142,756	-9,1%	73,7%	-7,7%	0,5%
Government Consumption	34,398	-4,2%	17,8%	-7,2%	-3,1%
Total Consumption	177,154	-8,1%	91,4%	-7,6%	-0,2%
GFCF	26,339	-17,6%	13,6%	-10,9%	1,5%
Domestic Demand	203,493	-9,4%	105,0%	-8,0%	0,0%
Imports	62,053	-13,8%	32,0%	-9,2%	0,6%
Exports	52,309	-2,4%	27,0%	4,9%	2,1%
GDP	193,748				
Real GDP		-6,4%		-4,2%	0,4%
GDP deflator		-0,9%		-1,2%	-0,5%
Unemployment		24,7%		26,5%	27,0%

Πηγή: Eurobank Research

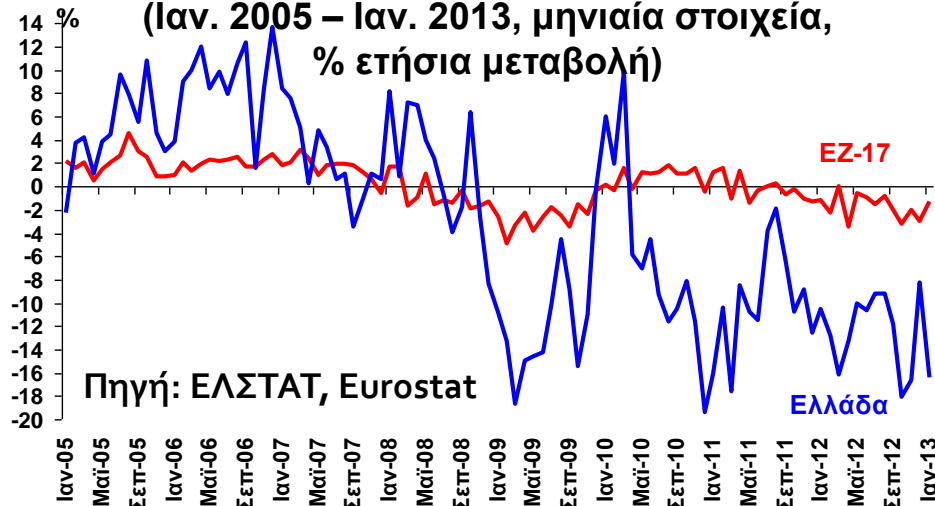
I. ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΟΜΩΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- 1) Η Ευρωζώνη να υποστεί πίεση συνοχής (πολύ πριν τις γερμανικές εκλογές)
  - πιθανόν μέσω αρνητικών πολιτικών εξελίξεων στην Ιταλία
  - ακόμα και προβλημάτων στην Κύπρο από τη διατήρηση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων
- 2) Εν μέσω ύφεσης στην Ευρώπη, οι δανειστές να σκληρύνουν απρόσμενα τη στάση τους
- 3) Οι υποθέσεις για αύξηση εξαγωγών & επενδύσεων αστοχούν
- 4) Απαιτούνται πρόσθετα μέτρα, οπότε και η κατανάλωση θα επηρεαστεί περισσότερο
- 5) Οι ελληνικές τράπεζες να μην μπορέσουν να κρατήσουν ζωντανές πολλές ελληνικές επιχειρήσεις παρά τις αλληπάλληλες αναδιαρθρώσεις δανείων
- 6) Ο άνεργος πολίτης να αντιδράσει βίαια
- 7) Η παραοικονομία να γιγαντωθεί, ώστε τελικά το κράτος να υποχρεωθεί να φορολογήσει πάλι τους ίδιους και τους ίδιους

I. ΟΡΑΤΟΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

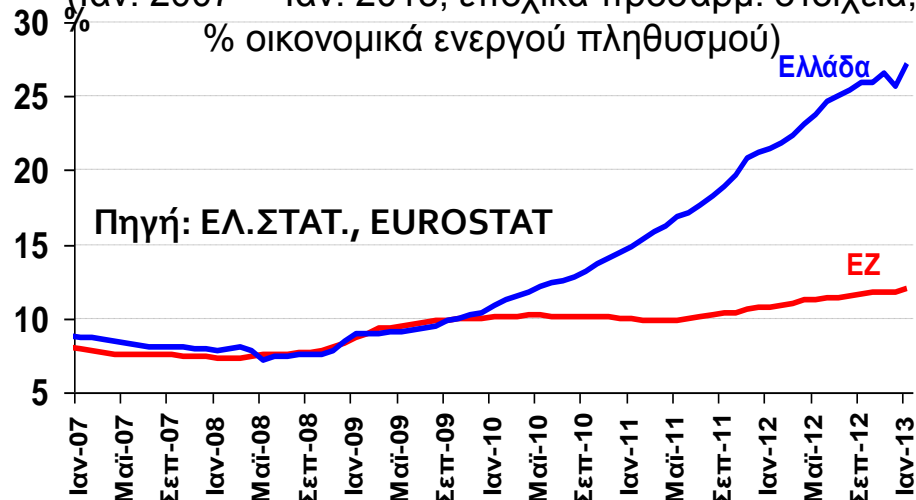
Δείκτης Όγκου - Λιανικό Εμπόριο Ελλάδα-Ευρωζώνη

(Ιαν. 2005 – Ιαν. 2013, μηνιαία στοιχεία,
% ετήσια μεταβολή)

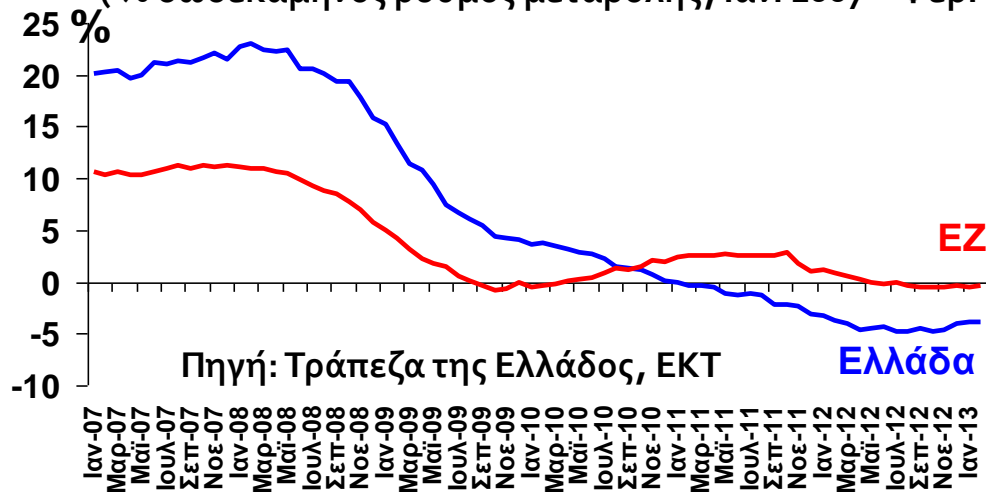
Ανεργία Ελλάδα – Ευρωζώνη

(Ιαν. 2007 – Ιαν. 2013, εποχικά προσαρμ. στοιχεία,
% οικονομικά ενεργού πληθυσμού)

Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα Ελλάδα-Ευρωζώνη

(% δωδεκάμηνος ρυθμός μεταβολής, Ιαν. 2007 – Φεβ. 2013)

I. ΕΧΟΥΝ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΑΚΟΜΑ ΠΟΛΛΑ: ΤΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Εκσυγχρονισμός Δημόσιου Τομέα

- ❖ Επιτάχυνση δημιουργίας Κεντρικής Αρχής για τις Προμήθειες του Δημοσίου (πilotική εφαρμογή μόνο για τα νοσοκομεία μέχρι τώρα)

Δημοσιονομικές Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις

- ❖ **Κατάθεση νομοσχεδίου που να απλοποιεί την φορολογία δημοσίου και τους διάφορους κώδικες (ΚΒΣ κτλ)**
- ❖ **Αναδιάρθρωση φοροεισπρακτικού μηχανισμού (αύξηση του αριθμού των ελεγκτών σε 1000 από 235, διαδικασία ελέγχου μεγάλων οφειλετών μη λειτουργική ακόμη)**
- ❖ **Μηχανισμός κατά της διαφθοράς (ποινές για φοροδιαφυγή, προστασία μαρτύρων για φορολογικές υποθέσεις, ενίσχυση εσωτερικού ελέγχου στις εφορίες)**
- ❖ **Αναβάθμιση του ηλεκτρονικού συστήματος που συνδέει τις εφορίες (εξελιίσσεται κανονικά η εφαρμογή του)**
- ❖ **Επίλυση δικαστικών διαφορών σχετιζόμενων με την ακίνητη περιουσία του δημοσίου ώστε να είναι έτοιμη για αξιοποίηση (βλέπε Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ).**

Δικαστική μεταρρύθμιση

- ❖ **Αναθεώρηση σχεδίου για επιτάχυνση εκδίκασης εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων (οι στόχοι που είχαν τεθεί στο παρελθόν δεν επιτεύχθηκαν)**
- ❖ **Εκκρεμείς μη-φορολογικές υποθέσεις: Ο στόχος για την εφαρμογή σχεδίου επιτάχυνσης της εκδίκασης τους τον Ιούνιο του 2013 μάλλον δεν θα επιτευχθεί αφού ακόμη δεν έχει παραδοθεί η σχετική μελέτη (αρχική ημερομηνία παράδοσης της μελέτης: τέλος του 2012).**
- ❖ **Άνοιγμα της διαδικασίας της διαμεσολάβησης και σε μη-δικηγόρους**

Μεταρρύθμιση του Τομέα Υγείας

- ❖ **Μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης (γενόσημα στο 40% από ~ 18%)**
- ❖ **Διπλογραφικό σύστημα για το 100% των νοσοκομείων από το 70% που είναι σήμερα**
- ❖ **Επέκταση της Αρχής Κεντρικών Προμηθειών για το σύνολο του τομέα**

II.

- I. Πώς θα σταματήσει η ύφεση;
- II. Μπορούμε να επανέλθουμε στο πρότερο βιοτικό επίπεδο και πότε;

II. ΑΠΟ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΑΜΕ ΤΟ 2014 ;

- ❖ Η εξάλειψη της ύφεσης δεν σημαίνει αυτόματη επάνοδο στο βιοτικό επίπεδο του 2007
- ❖ Η μεγάλη ύφεση έφερε απόκλιση από την υπόλοιπη Ευρώπη σε όρους μέσου βιοτικού επιπέδου
- ❖ Το 2014 η Ελλάδα ξεκινάει τη νέα αναπτυξιακή της πορεία από πολύ χαμηλότερο σημείο, από το 64,9% της παλιάς ΕΕ-15 στο τέλος του 2014 (από τα 4/5 στα 2/3 του βιοτικού επιπέδου της παλαιάς Ευρώπης των 15)
- ❖ Το επόμενο ερώτημα είναι: Θα έχουμε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης μετά το 2014 ώστε:
  - Το βιοτικό επίπεδο να ανεβαίνει πιο γρήγορα από το μέσο ευρωπαϊκό ώστε να ξεκινήσει μια νέα περίοδος διατηρήσιμης σύγκλισης
  - Η οικονομία να έχει την υποδομή παραγωγής θέσεων εργασίας ώστε οι νέοι να βρουν απασχόληση και να μπορούν να πληρώνουν τα δανεικά της γενιάς της Μεταπολίτευσης

Ελλάδα: Σχετικό Βιοτικό Επίπεδο

ΕΕ-15=100 (PPS)

1991 75,5

1995 71,7

1999 71,0

2003 80,7

2007 80,9

2014 64,9

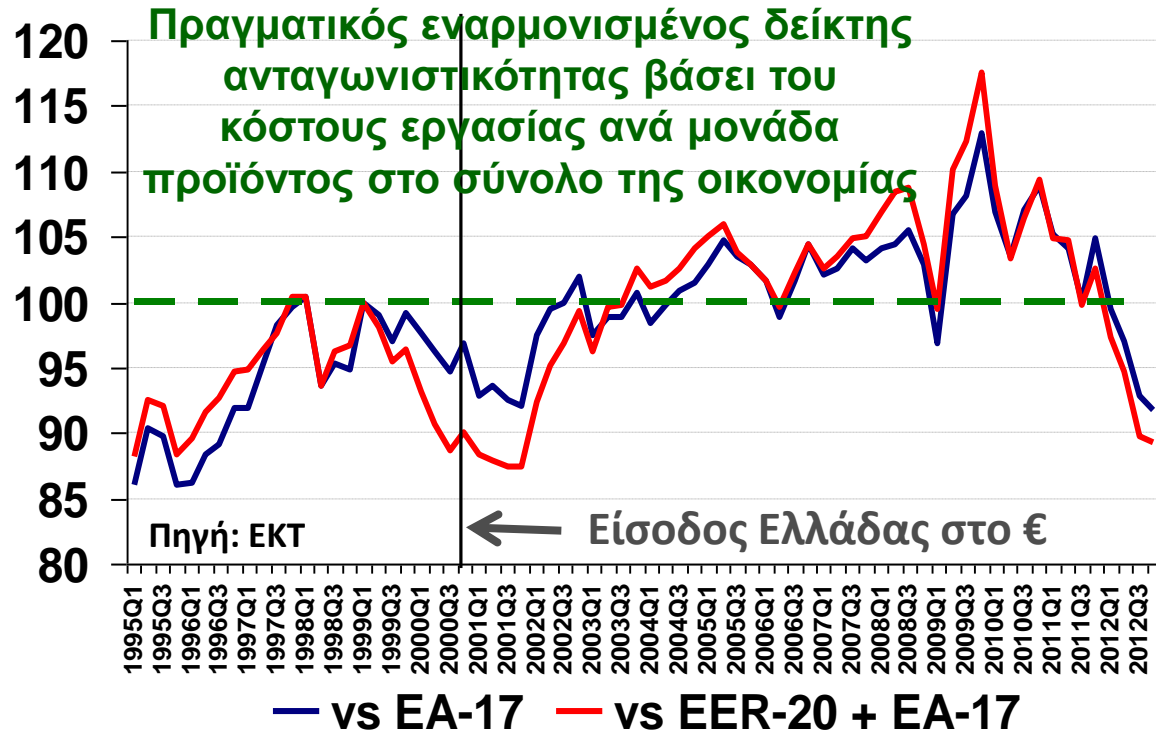
Πηγή: AMECO

II. ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΕΤΑ ΤΟ 2014;

- ❖ Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την μακροχρόνια ανάπτυξη; Στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία γίνονται διακρατικές συγκρίσεις οικονομιών ανά δεκαετή χρονικά διαστήματα.
- ❖ Οι μεταβλητές που είναι σημαντικές:
  - I. (+) Επενδύσεις ως % του ΑΕΠ (επιδρούν στο μέγεθος του φυσικού κεφαλαίου)
  - II. (+) Ρυθμός αύξησης ανθρώπινου κεφαλαίου, ~ το % πληθυσμού στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση
  - III. (-) Αρχικό εισόδημα, ως εκτίμηση του επιπέδου εκκίνησης
  - IV. (-) Δημόσια Κατανάλωση, θεωρούμενη ως μη παραγωγική (π.χ. στρατιωτικές δαπάνες)
  - V. (-) Πληθωρισμός, ο οποίος καταστρέφει το μηχανισμό τιμών
  - VI. (-) Πραγματική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία, ως μέτρο της ανταγωνιστικότητας
  - VII. (+) Ανοιχτή οικονομία (άθροισμα εξαγωγών & εισαγωγών ως %ΑΕΠ)
  - VIII. (+) Ποιότητα των θεσμών
  - IX. (-) Ασφάλιστρο έναντι συναλλαγματικού κινδύνου σε χώρες με κυμαινόμενες ισοτιμίες

II. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΟΠΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΟΥΜΕ

1. Η ανταγωνιστικότητα κόστους βελτιώνεται, βλ. Διάγραμμα
2. Περισσότερο ανοιχτή οικονομία: (Εξαγωγές + Εισαγωγές)/ΑΕΠ από 57,7% κατά μ.ο. το 2001-2009 στο 59,2% το 2012.

3. Ο πληθωρισμός βελτιώνεται: Από 3,3% το 2001-2009 στο 1.0% το 2012
4. Το μέγεθος της δημόσιας κατανάλωσης μειώνεται, από 18,4% το 2001-2009 στο 17,2% το 2012 .
5. Η αρχική θέση της οικονομίας θα είναι χαμηλότερη στο τέλος του 2014, κάτι που κάνει τη σύγκλιση ευκολότερη

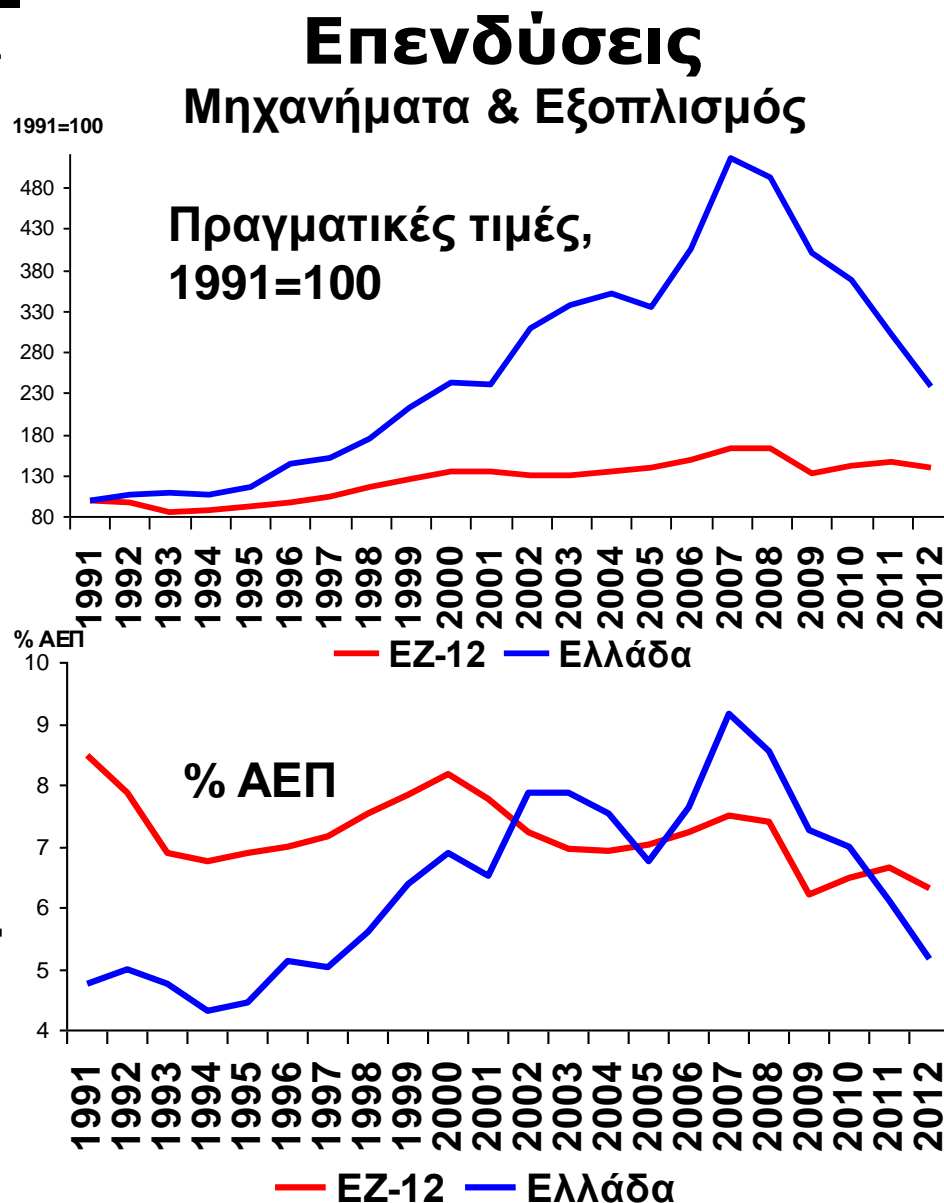

II. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΟΠΟΥ ΥΣΤΕΡΟΥΜΕ

	<u>Ελλάδα</u>	<u>ΕΖ-12</u>
1. Επενδύσεις (% ΑΕΠ)		
2001-2009	22,8	20,6
2012	13,8	18,3
2. Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς 2012 (0-100)	36,0	70,6
3. Κράτος Δικαίου 2011 (κλίμακα βαθμολογ. -2,5 έως 2,5)	0,57	1,41
4. Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα τα 2011 (κλίμακα βαθμ. -2,5 έως 2,5)	0,48	1,36

Πηγές: EUROSTAT, Transparency International, World Bank

5. Απασχόληση και ποιότητα της εκπαίδευσης είναι παράγοντες όπου επίσης υστερούμε

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Η ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΕΛΠΙΔΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

- ❖ Η κρίση έφερε ρήξη με το παρελθόν, με τις τότε ανισορροπίες της οικονομίας και τις προκαταλήψεις της κοινωνίας, έφερε άγχος, ανεργία και φτώχεια, χωρίς να φέρει αναρχία
- ❖ Συγχρόνως, έφερε και την ελπίδα ότι μπορούμε να χτίσουμε τη χώρα μας σε στέρεες βάσεις και να πετύχουμε υγιείς ρυθμούς ανάπτυξης
- ❖ Έχουν γίνει πολλά στην Ελλάδα τα τελευταία 3,5 χρόνια, δεν πρέπει να τα υποβαθμίζουμε, τόσο στη δημοσιονομική προσαρμογή όσο και στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και την επούλωση ανισορροπιών
- ❖ Για πρώτη φορά σήμερα, στον έκτο χρόνο ύφεσης, υπάρχουν ενδείξεις σταθεροποίησης τον επόμενο χρόνο, που υπό-προϋποθέσεις μπορούν να ευδοκιμήσουν
- ❖ Στο ενδιάμεσο διάστημα, ας ετοιμαζόμαστε για μετέπειτα υψηλούς και υγιείς ρυθμούς ανάπτυξης, αν και εφόσον:
  - a) Ολοκληρώσουμε τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις
  - b) Οριοθετήσουμε μια μακρόπνοη εθνική αναπτυξιακή στρατηγική
  - c) Και δεν αμελήσουμε τη νέα γενιά, ούτε αυτούς που αποτέλεσαν την παράπλευρη απώλεια της κρίσης

**Ευχαριστώ
για την προσοχή σας**

www.hardouvelis.gr

www.eurobank.gr/research

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: SPREADS OVER 10-YR BUNDS (%)

WATCH CYPRUS IN MARCH 2013

	Jun-07 (Before Int/nal crisis)	Aug-08 (Before Lehman collapse)	Sep-09 (Before Greek crisis)	Jun-11 (Before Cyprus Mari accident)	May-12 (Before Greek elections)	15/3/13 (Before 1st Eurogroup Cyprus decision)	22/3/13 (Before 2nd Eurogroup Cyprus decision)	26/3/13 The day after
GR	0.24	0.67	1.30	13.81	25.56	9.36	10.50	10.54
IT	0.21	0.61	0.83	1.93	4.44	3.14	3.13	3.21
SP	0.06	0.36	0.55	2.59	4.79	3.46	3.48	3.57
PT	0.19	0.49	0.68	7.98	10.25	4.50	4.64	4.85
FR	0.05	0.20	0.32	0.38	1.15	0.61	0.64	0.69
IE	0.06	0.39	1.65	8.54	5.78	2.54	2.77	2.79
CY		0.44	0.99	5.77	12.52	7.21	11.51	11.78

Source: Eurostat, Bloomberg. Monthly averages from Eurostat, unless a date is indicated. Then Bloomberg is used. For Cyprus, individual long term bond is close to 10-yr. For all other countries, benchmark average 10-year bond.

Note: Cypriot spreads started rising steadily 2-3 months before the Mari accident. Cypriot access to market funding stopped by May 2011

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΕΠΙΣΗΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Χρηματοδότηση από τον Επίσημο Τομέα (IMF, EFSF) & Υποχρεώσεις ομολόγων (2012-2014, €δισ)

	2012				2013				2014				Σύνολο
IMF	1,6	0,0	0,0	3,3	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	19,3
EFSF	40,5	33,5	0,0	49,1	4,2	3,2	0,7	2,4	6,3	4,8	0,0	0,0	144,7
Σύνολο	42,1	33,5	0,0	52,4	6,0	5,0	2,5	4,2	8,1	6,6	1,8	1,8	164,0
Λήξεις τίτλων Ε.Δ.	4,9	4,0	0,0	0,3	4,1	5,3	3,5	1,3	3,0	10,3	7,4	2,5	46,5

- ❖ Μέχρι στιγμής έχουμε λάβει συνολικά €125,2 δις συμπεριλαμβανομένων των χρημάτων για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών
  - έπρεπε να είχαμε λάβει €128δισ το 2012
  - από τα €49,1 δις του Q4-2012, δεν πήραμε τα € 2,8δισ
- ❖ Στο Eurogroup Μαΐου αποφασίζεται η εκταμίευση €8,8 (6,0 + 2,8) δις με δεδομένη ψήφιση Πολυνομοσχεδίου
- ❖ Μέχρι το τέλος του 2014 απομένει χρηματοδότηση €30,0 δις (+ € 8,8 δις)

Πηγή: 2^ο Πρόγραμμα Σταθεροποίησης της Ελληνικής Οικονομίας (Ιανουάριος 2013)